

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 236.

Wtorek, 12 (24) Października

1865 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i niedzielach.—Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach.—Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8.—Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się.—Listy przyjmują się tylko frankowane.—We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8.—Półrocznie rs. 4.—Kwartalnie rs. 2.—Miesięcznie kop. 67.—Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się.—Numer pojedynczy kop. 5.—Za odnoszenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5.—Na prowincji na stacjach Pocztowych w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20.—Półrocznie rs. 4 kop. 60.—Kwartalnie rs. 2 kop. 30.—Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się r. 1.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Okólnik członka zarz. kanc. kom. urządz. — Komisja rząd. spraw wewn. i duch. — Poczta warsz.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Akt otwarcia akademii duchow. — Kronika kościelna. — Opera włoska. — Widowisko amatorskie. — Artyści i miłośnicy sceny. — Dawison. — Zaciąg wojskowy. — Taryfa ogólna. — Ordery. — Nominacja. — Rozkaz ministra wojny. — Karność. — Kompletowanie służby polic. — Medale za uratowanie ginących. — Sprawa włościańska. — Bractwo. — Cholera w Balcie i Kutaisie. — Pożary w Galicji. — Zatwierdzenie wyboru. — Pobór do wojska. — Projekt kolei żelaz. — Kolej starogrodzko-pozn. — Afryka. P. Cameron. — Ameryka. Zmniejszenie armji. — Anglja. Pretensje Stanów Zjedn. — Reklamaże amerykańskie. — Austrja. Dług państwa. — Okólnik Austrji i odpowiedź Turcji. — Jen. Filipowicz. — Ujęcie włóczędzów. — Francja. Werbunki do Meksyku. — Algierja. — Karawanseraje. — Kanał suezki. — Stowarzyszenie korporacyjne. — Ks. Metternich. — Hiszpanja. — Progressiści. — Niemcy. Układy. — Nota; stan księstw. — Prusy. Powrót hr. Bismarcka. — Zaprzeczenie. — Szwecja i Norwegja. Posiedzenia storthingu. — Turcja. Powstanie arabów. — Dobra meczetów. — Włochy. Kwestja rzymsko-włoska. — List p. Boggio. — Korespondencje z kraju, Zürichu i Lucerny. — Lord Palmerston. — Kronika.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, dnia 11 (23) Października.

Okólnik Członka-Zawiadującego czynnościami Komitetu Urządzającego do Komisji Spraw Włościańskich z dnia 6 (18) Października roku bieżącego N. 69. Stosownie do § 8 „Informacji dla układających projekta tabel likwidacyjnych”, dziedzie są obowiązani dołączać do tabel likwidacyjnych wykazy hipoteczne. Okólnikiem z dnia 3 (15) Lipca r. b. N. 54 wyjaśniłem, że zamiast kompletnych wykazów hipotecznych należy dołączać do tabel likwidacyjnych jedynie wypisy z dwóch pierwszych działów, i zarazem wskazałem cel, dla którego wypisy te są potrzebne, a mianowicie dla udowodnienia tytułu własności i wykazania wsi składających dobra objęte jedną księgą hipoteczną. Tymczasem obecnie przy rewizji tabel w Komisji Centralnej spostrzegając się daje, że do takowych dołączane bywają niekiedy wyciągi hipoteczne nie świeżej daty, lecz dawniejsze, przed kilką laty wyjęte, podług których tytuł własności dóbr należy nie do tej osoby, która w tabeli likwidacyjnej jest wymieniona. W podobnych przypadkach Komisja Likwidacyjna napotyka wątpliwości, przy zarządzaniu wypłaty kapitału likwidacyjnego. Z tego powodu poczytuję sobie za obowiązek upraszać Komisję Spraw Włościańskich, aby przy podawaniu przez dziedziców dóbr tabel likwidacyjnych, wymagały koniecznie wyciągów hipotecznych świeżej daty, i aby bez takich wyciągów nie przedstawiały tabel Komitetowi Urządzającemu.

Komisja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych. — Na zasadzie odezwy Konsulatu Jeneralnego Cesarstwo-Królewsko-Austrjackiego, Komisja Rządowa podaje do wiadomości powszechnej, że z powodu pojawienia się zarazy księgosuszu i karbunkułu pomiędzy bydłem rogatym w niektórych miejscowościach Królestwa Polskiego, Cesarstwo-Królewska Komisja Namiestnicza w Krakowie wydała zarządzenia, wzbraniające wprowadzania z Królestwa Polskiego do okręgu Krakowskiego bydła rogatego i owiec, oraz przywożenia tam produktów z tych że zwierząt pochodzących.

Poczta warszawska podaje do powszechnej wiadomości, że od dnia 3 (15) Października r. b. na przedmieściu Pradze, otworzoną została Ekspedycja Poczty, w

której przyjmowaną i ekspedjowaną będzie wszelkiego rodzaju korespondencja, oraz prenumerowane być mogą gazety i pisma perjodyczne.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa, dnia 11 (23) Października.

Śmierć lorda Palmerstona i przypuszczalne jej następstwa, przedstawiają bogaty przedmiot dla uwag europejskiej prasy. Jakkolwiek dzienniki angielskie utrzymują, że w polityce zagranicznej Wielkiej Brytanji nie zajdzie żadna zmiana, wszelako zachodzi pytanie, czy następca lorda Palmerstona zdoła utrzymać na tej samej stopie serdeczne porozumienie z Francją, którego najsilniejszą podporę stanowił zmarły mąż stanu, a który był pewnym przyjacielem Napoleona III. Jeżeli następcą lorda Palmerstona będzie hr. Russell, to możnaby wątpić aby ścieśnił porozumienie z Francją, nie dla tego, aby nieuznawał korzyści z nią przyjaźni, ale z powodu nie tak giętkiego charakteru. Dalej pytają się, czy lord Russell potrafi długo utrzymać się przy władzy, bo głównie potężna osobistość lorda Palmerstona potrafiła utrzymywać w połączeniu różnorodae żywioły, wchodzące w skład obecnego gabinetu londyńskiego. Gabinet będzie musiał przybrać albo wybitniejszy liberalny charakter, albo bardziej zachowawczy, a w tym ostatnim razie polityka Anglji mogłaby skłonić się ku Austrji. Co do polityki wewnętrznej, zdaje się, iż kwestja reformy parlamentarnej, której stał na zawadzie wyłącznie lord Palmerston, zostanie wyprowadzona na pierwszy plan, a *Morn. Post* już nawet donosi, że projekt reformy będzie przedstawiony na następnych posiedzeniach izby.—Telegram z Londynu donosi, że lord Russell otrzymał od królowej, która wkrótce miała powrócić do Londynu, poruczenie utworzenia nowego gabinetu. Zdaje się wszelako, iż idzie tu więcej o formę, niż o samą rzecz. Według następnego telegramu, ministrowie powracali do Londynu, a powszechnie utrzymywano, że hr. Russell przyjmie godność prezesa gabinetu, czyli pierwszego ministra, pozostawiając sobie wydział spraw zagranicznych.

Niektóre dzienniki klerykałne francuzkie utrzymują, że m-gr. de Merode usunął się z gabinetu rzymskiego tylko ze względów zdrowia, i skoro odzyska siły, powróci znów do władzy.—Powszechnie jednakże sądzą, iż dymisja jego jest następstwem zwrotu usposobień stolicy apostolskiej, a *Patrie* dodaje, iż do dymisji tej przyczyniły się nie mało depesze o bandytyzmie. Gabinet paryzki z tego powodu miał uznać obecną chwilę za bardziej sprzyjającą pojednaniu i miał doradzać gabinetowi włoskiemu nowe w tym duchu usiłowania; p. Nigra pochwalał roztropność tych rad, a p. Sartiges otrzymał polecenie pomagania usiłowaniom włoskim. Niepodobna jednakże zapewnić, czy zmiana zaszła w Rzymie, usprawiedliwi te nadzieje. Kardynał Antonelli, zwyciężywszy swego współzawodnika, może zachowa większą oględność w formach, ale w gruncie nic się nie zmieni w polityce stolicy apostolskiej.

Noty Austrji i Prus, żądające od senatu frankfurckiego położenia końca agitacji politycznej, sprawiły w Niemczech wielkie wrażenie. *Gen. Cor.*, jak donosi obszerny telegram z Wiednia, potwierdzając wiadomość o wysłaniu tych not, powiada, iż takowe spowodowane były przez sejm deputowanych niemieckich. Państwa niemieckie mają nie tylko prawo ale i obowiązek nie znoszenia, aby deputowani pojedynczych państw niemieckich przywłaszczali sobie mandat deputowanych całych Niemiec i w tym duchu rozwijali czynność polityczną, oraz ustanawiali stałą instytucję, jaką miał być komitet 36-ciu. Dalej *Gen. Cor.* dowodzi, że ten krok dwóch wielkich mocarstw niemieckich nie jest wcale niezwykłym i nieraz się zdarza, iż jedno państwo odwołuje się do drugiego, jeżeli w niem zachodzą wypadki zagrażające spokojności i porządkowi pierwszego. W końcu tenże organ ministerjalny wiedeński oświadcza, iż nic mu wiadomo o zaniesieniu zażalenia, z powodu wspomnianych not, przez senat frankfurcki do sejmu związkowego. — Stała reprezentacja mieszczaństwa, czyli kolegjum 51 w Frankfurcie, przesłało do senatu uchwałę wyrażającą nadzieję, że senat z energją i godnością odeprze wszelką napaść na zwierzchnicze prawa wolnego miasta i wszelką groźbę przeciwko jego niezależności. Według telegramu z Frankfurtu, senat na nadzwyczajnym posiedzeniu, jednogłośnie uchwalił odrzucić żądania wyrażone w notach obu wielkich mocarstw niemieckich.

Z Flensburga telegrafuje, iż w Eckernförde i Borbye z powodu przyjmowania tam księcia Augustenburgskiego, toczy się śledztwo, do którego powoływane są osoby, które brały udział w tem przyjęciu, a mianowicie członkowie kolegjum deputowanych. Do Borbye przysłano dwie kompanje piechoty pruskiej, które rozkwaterowano u obywateli. *Nordd. Z.* powiada, że przyjęcie dla ks. Augustenburgskiego było przygotowane przez pewnego pana i jego orszak.

Telegram z Paryża donosi, że Anglja zgodziła się na przyjęcie udziału w międzynarodowej sanitarnej konferencji.—Z Madrytu telegrafują, że cholera prawie już tam ustała; za to telegram z Drezna podaje wiadomość, że w Werdau epidemia wcale się nie zmniejszyła. Do 19-go b. m. zachorowało w tem mieście, liczącem 10,500 mieszkańców, w ogóle 131 osób, z których umarło 42. Drezdeńscy lekarze wojskowi pospieszyli do Werdau, dla niesienia pomocy.

Inny telegram z Drezna donosi o przybyciu tam w d. 19-m października króla portugalskiego, który stanął u swego szwagra, księcia Jerzego. Królowa Maria Pia, ze względu na dwuletniego następcę tronu, znajdującego się wraz z rodzicami, nie towarzyszyła swemu małżonkowi w tej wycieczce.

Według ostatnich wiadomości z Nowego Jorku, sięgających do 12-go b. m., a podanych przez telegram z Londynu, prezydent Johnson odpowiedział deputacji z Kentucky, iż sądy wojenne zostaną tam zniesione i wojska murzyńskie cofnięte. Wybory w Pensylwanji, Ohio, Indja-

nie i Jowa, wypadły na korzyść republikanów. Konwent Karoliny północnej, za przykładem innych, przyjął zmianę wprowadzoną w ustawie co do zniesienia niewolnictwa.

Zwracamy uwagę czytelników na zamieszczone poniżej korespondencje z Zurichu i Lucerny, oraz biograficzny szkic lorda Palmerstona.

* (Akt otwarcia akademii duchownej).

W dniu wczorajszym nastąpiło uroczyste otwarcie warszawskiej akademii duchownej rzymsko-katolickiej, w przeznaczonym dla niej nowym lokalu, w gmachu klasztoru po-karmelickiego na Krakowskim-Przedmieściu, o urządzeniu którego i wewnętrznych udogodnieniach niezbyt dawno donosiliśmy.

O godzinie 2-iej po południu, w kościele po-karmelickim, pod przewodnictwem jego ekscelencji imci ks. Rzewuskiego, biskupa-nominata pruskiego, przydującego w zwierzchności akademii duchownej, zebrali się w pontyfikalnych szatach członkowie tejże zwierzchności, wyższe duchowieństwo, przełożeni zgromadzeń zakonnych, profesorowie akademii, oraz alumni. Za przybyciem JW. Hrabiego Berga, Namiestnika Królestwa, jego ekscelencja ks. biskup Rzewuski, otoczony całą asystą, przyjmował go we drzwiach kościoła wodą święconą—a jak tylko dostojny Hrabia zajął miejsce przed balustradą prezbyterjum w towarzystwie wielu generałów i dygnitarzy cywilnych, a między tymi członków rady stanu, rady administracyjnej i komitetu urządzającego, dyrektorów głównych przydujących w komisjach rządowych, przedstawicieli różnych władz, ks. biskup zaintonował „Veni Creator”, po ukończeniu którego przez cały kler duchowny, wszyscy zebrani, w procesjonalnym pochodzie, poprzedzani krzyżem, przeszli przez zakrystję, w korytarze gmachu akademii i udali się do oratorium, gdzie ks. biskup Rzewuski wzięwszy wodę święconą i zaintonował „asperge me hysopo”, udał się również procesjonalnie z całym zebraniem w inne części gmachu, świącąc go wszędzie według obrządków rytuału, a duchowieństwo śpiewało chorem psalmy i pieśni dla aktów konsekuracyjnych przepisane; po odśpiewaniu zaś „Te Deum laudamus” udali się wszyscy do obszernej sali rekreacyjnej, gdzie ks. biskup odśpiewał stosowne modlitwy, a w końcu: „Domine salvum fac Regem Nostrum Alexandrum” i orację „pro rege”, a następnie rektor akademii, ksiądz Kossowski, zajmując miejsce w katedrze pod portretem Najjaśniejszego Pana w egzotyczne krzewy przybranym, miał mowę do zgromadzonych, w której wykazawszy ważność i znaczenie instytucji akademickiej pod względem społecznym i teologicznym, oraz dobrodziejstwo dogodnego jej pomieszczenia w dzisiejszym gmachu, wynurzył głębokie podziękowanie JW. Namiestnikowi Królestwa oraz objawił wyrazy wdzięczności dyrektorowi głównemu komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchownych za ten nowy dowód opieki i względów duchowieństwu katolickiemu okazanych, a po skończeniu mowy tej, umieszczona w sąsiedniej sali orkiestra wojskowa, zabrzmiała hymnem narodowym „Boże Cesarza chroń”. Następnie dostojny Namiestnik z całym towarzystwem raczył udać się do wspaniałego refektarza i przyjąć tam wystawny obiad. Blisko 150 osób zasiadło do stołu; pierwszy toast wznosił ks. rektor Kossowski za zdrowie Najjaśniejszego Pana, drugi JW. Namiestnik za pomyślność akademii, następnie dziękując w imieniu akademii, ks. rektor wznosił zdrowie JW. Namiestnika, w końcu zaś JW. senator Pogodin, znany na polu piśmiennictwa ruski akademik, bawiący obecnie czasowo w Warszawie, podnosząc głos w imieniu nauki, spełnił toast, objawiając życzenie wspólnej pomyślności Rosji i Polski; każdemu toastowi towarzyszyły szczere i głośnie wivaty. Po skończonym obiedzie, JW. Hrabia raczył jeszcze oglądać różne części gmachu, objawiając wszędzie swoje wysokie zadowolenie.

* (Kronika kościelna). W dniu wczorajszym tutejsza akademja duchowna rzymsko-katolicka, obchodziła w kościele po-karmelickim na Krakowskim-Przedmieściu, z solenną wystawnością, doroczny odpust swego patrona św. Jana Kantego, niegdy profesora akademii krakowskiej. Ranną wotywę przed obrazem uroczystującego patrona odprawił ks. Buliński kanonik katedralny sandomierski. Sumę, otoczony wyższym duchowieństwem i klerem alumnów akademii duchownej, celebrował JW. J-mci ks. Rzewuski biskup nominat pruski, przydujący w zwierzchności akademickiej; ewangeliczne słowo wygłosił znany mówca kościelny ks. Goljan profesor akademii. W czasie sumy liczny chór instytutu muzycznego pod przewodnictwem swego dyrektora Apoli-

narego Kątskiego, przy towarzyszeniu fisharmonji i instrumentów smyczkowych, wygrywał z wyższą dokładnością znakomite dzieło Mozarta, mszę czterogłosową z tonu F major; na ofertorium odśpiewaną została przez chór cały, z czuciem i precyzją, modlitwa kompozycji dyrektora Kątskiego. Poobiednie niespory również celebrował ks. Sotkiewicz kanonik metropolitalny.

W kościele kks. reformatów odbyło się doroczne nabożeństwo odpustowe św. Piotra z Alkantary; wotywę i niespory odprawił ks. Stupiński, który również w czasie sumy celebrowanej przez ks. Jankarskiego wygłosił ewangeliczną naukę, na niesporach zaś kazał ks. Zwierzyński.

W kościele po-augustjańskim sumę celebrował ks. Rządki, podczas której chór amatorów przy towarzyszeniu organu odśpiewał mszę Vogla, na ofertorium modlitwę Chwaliboga solo tenor, na benedictus chór senza organo J. Haydena, na zakończenie chór z fugą „Beatus vir” J. Elsnera.

W czasie wotywy odprawianej przez ks. Osińskiego w kościele ks. ks. karmelitów na Lesznie, przybyły z Suwałk ośmioletni Antoś Jackiewicz, syn nauczyciela muzyki, z zadziwiającą i bezprzykładną w tak dziecięcym wieku dokładnością, w obec dyrektora Moniuszki i profesorów instytutu muzycznego, wykonał na organach mszę primae classis R. Zientarskiego, na graduale praeludium Herzoga, na offertorium praeludium Frejera i modlitwę Moniuszki, oraz na benedictus fugę Bacha E dur.

W kościele katedralnym sumę i niespory celebrował ks. Szezygielski kanonik metropolitalny; słowem ewangelicznej nauki odzywał się ks. Jungowski profesor seminarjum, na chórze orkiestra wykonała mszę Słoczyńskiego. Dotychczasową orkiestrę katedralną już w przyszłym miesiącu zastąpi chór artystycznej młodzieży tutejszego instytutu muzycznego, pod przewodnictwem dyrektora Kątskiego.

* (Opera włoska). Wczoraj, artyści włoscy, przedstawili nam po raz pierwszy, nieznaną dotąd na scenie warszawskiej, operę Verdiego „Bal maskowy”. Przedstawienie to można zaliczyć do najświetniejszych! Sama partycja „Balu” bogata w mnóstwo motywów, coraz piękniejszych, napisana z ogromnym efektem, przeprowadzona pod względem instrumentacji, z prostotą i niesłychaną znajomością kombinacji muzycznych, a wreszcie ożywiona czuciem i palącą namiętnością, podniesionymi do najwyższej potęgi, odśpiewa słuchacza tak nadzwyczajnym bogactwem. Ucho nie może wydołać w pochyceniu i zatrzymaniu, tych rozmaitych kolorów, jakimi Verdi przystroił swój Bal maskowy! Potrzebujemy wsłuchać się bardziej w jego partycję ażeby mózgi dokładnie i poważniej jak na to zasługuje, opisać jej piękność, rozebrać szczegółowo. Uczynimy to zaraz po drugiej reprezentacji. Dziś jednak niepodobna jest wstrzymać się od złożenia zasłużonych pochwał, wszystkim obojgi poci artystom, wchodzącym do personelu nowej opery. Nie mówimy już o pani Trebelli, której potężny talent przywykliśmy uwielbiać zawsze i w każdej roli a która i wczorajszą partję wróżki „Ulryki” wykonała z przejmującą duszę prawdą i jej tylko właściwym wykończeniem w śpiewie, lecz panna Giovannoni—która w tym sezonie po raz pierwszy ukazała się na scenie, zadziwiła nas ogromnym, niesłychanym postępem, jaki od kilku miesięcy w znajomości śpiewu i umiejętności użycia bogatych zasobów swojego głosu zrobiła. Zostawiając szczegółowe ocenienie talentu pierwszej sopranistki, do drugiego przedstawienia „Balu” wyznamy dziś jedynie, że jest to jeden z najpiękniejszych głosów, jakie dziś, na jakiegokolwiek scenie usłyszeć można i pewni prawie jesteśmy iż p. Giovannoni na przyszły sezon będzie mogła z powodzeniem śpiewać na scenie opery włoskiej w Paryżu! Dwaj nowi śpiewacy, baryton, (p. Zacchi) i tenor (p. D'Anton'y) wczoraj również raz pierwszy występujący przed publicznością tutejszą, należą do pierwszorzędných talentów. Wprawdzie p. D'Anton'y, zrobił prawdziwe poświęcenie występując wczoraj, przy silnym zapaleniu gardła i niedyspozycji, w jakiej od przybycia do naszego klimatu ciągle się jeszcze znajduje; lecz chociaż śpiewak ten, nie mógł rozporządzać tym razem, całymi zasobami swojego organu widocznie jednak posiada on głos potężny i znakomicie wyrobiony, a oprócz tego, jest wybornym, pełnym zapału i czucia aktorem. Za to p. Zacchi był w najszczęśliwszym usposobieniu! Talent to znakomity istotnie, wykończony w śpiewie i w grze zarówno, a głos rozciągnął i pełen niezrównanego czucia w wyższych tonach, może być ozdobą każdego personelu i odzywać się śmiało na każdej europejskiej scenie. Już to wczoraj, wszyscy artyści występujący w Balu maskowym, mieli nadzwyczajne powodzenie, gdyż i p. Castelli, odegrała wdzięcznie małą rolę Oskara, pania hrabiego Ricardo, a w akcie trzecim, prześlizna

jej canzonetta w dominie, podobała się publiczności tak dalece, że artystka musiała ją powtórzyć na powszechne żądanie. Pp. Vecchi, Prochazka i Kozierradzki, jak również p. Rybicka (młodsza) w drugorzędnych rolach, umieli jednak przyczynić się do ogólnego powodzenia tej świetnej reprezentacji, której bogate kostjomy i piękna wystawa, dodawały większego jeszcze uroku. Publiczność zapełniająca wszystkie miejsca w sali, oklaskami i przywoływaniem, świadczyła o zupełnym zadowoleniu z tej nowej opery, która należy niewątpliwie do najznakomitszych utworów Verdiego.

* (Widowisko amatorskie). Na wczoraj odbytej w Warszawskim Towarzystwie Dobroczynności naradzie do urządzić się mającego teatru amatorskiego na dochód ubogich, na pierwszą reprezentację wybrano trzy utwory sceniczne a mianowicie: hrabiego Fredry „List”, Wacława Szymanowskiego „Siła złego na jednego” i Lubowskiego „Kto zaraz daje to dużo daje.”

* (Artyści i miłośnicy sceny) tutejszej, wydali w zeszłą sobotę, obiad, na uczenie prezesa teatrów warszawskich, JW. generała Hauke. Liczne zebrane grono, złożone z artystów, literatów, i innych, wyższego znaczenia osób, ożywione było wesołością szczerą i serdeczną.

* (Dawison). Jeden z krewnych tego znakomitego artysty, otrzymał wczoraj od niego następujący telegram z Berlina: „Dzienniki wiedeńskie rozpyszają kłamliwą wieść o mej śmierci. Jestem zdrow i pełen siły. Dawison”.

* (Zbliżający się zaciąg wojskowy w królestwie polskim) rozpocznie się 25 b. m. przez losowanie spisowych jednocześnie w całym królestwie. Komisja rządowa spraw wewnętrznych i duchownych, z powodu znacznej liczby spisowych z m. Warszawy powołanych do losowania, zarządziła podzielenie ich na dwa oddziały, a zatem potrzebne będą dwa oddzielne lokale. W skutku tego głównodowodzący wojskami wydał następujące rozporządzenia: 1) Losowanie spisowych chrześcijan, zapisanych do ksiąg ludności stałej, odbywać się ma w barakach ujazdowskich, zajmowanych przez pułk litewski gwardji; a spisowych starozakonnych, zapisanych do ksiąg ludności stałej, oraz spisowych chrześcijan i starozakonnych zapisanych do ksiąg ludności niestałej,—w jednym z pawilonów szpitala wojskowego ujazdowskiego. 2) Spisowych, którzy w obu tych miejscach wyciągną numeru na rekrutów lub zastępców, ulokować w tychże barakach ujazdowskich, a dla dozoru ich przeznaczyć stosowną wartę. 3) Dla urzędów rekruckich przeznaczyć lokale: do przyjmowania rekrutów z m. Warszawy—w koszarach ujazdowskich, a do przyjmowania rekrutów z części gubernji warszawskiej—w nowowbudowanym domu zbórnego punktu na Pradze. (Roz. do woj. okr. warsz.)

* (Taryfa ogólna do handlu europejskiego). Z upoważnienia wyższej władzy wydrukowanem zostało, w przekładzie na język polski, nowe wydanie Taryfy ogólnej do handlu europejskiego z roku 1857, obowiązującej dla komór Cesarstwa ruskiego i królestwa polskiego, poprawione i dopełnione po dzień 23 maja v. s. r. b., z dołączeniem w końcu cyrkularza departamentu opłat celnych, objaśniającego niektóre pozycje tejże taryfy. Egzemplarze takowego nowego wydania taryfy, nabyć można po 1 rs. w tutejszej komorze składowej, oraz w kancelarji urzędnika ministerjum skarbu do spraw celnych w królestwie polskim, znajdującej się na Nowym Świecie w domu N. 39 (nowy) gdzie apteka p. Koope; na prowincji zaś we wszystkich główniejszych komorach w królestwie polskim.

* (Ordery). Najjaśniejszy Pan, na skutek przedstawienia Głównodowodzącego wojskami okręgu wojennego warszawskiego, najlaskawiej udzielił ordery: podpułkownikowi Juganow, dowódcy 10 konnej baterji artylerji dońskiej—św. Stanisława 2-iej klasy, a jesaulowi Zottow, dowódcy 2-go dywizjonu 1-iej baterji artylerji konnej, setnikowi Rytikow, dowódcy 2-go dywizjonu 10 baterji artylerji konnej, i setnikowi Kostin, dowódcy 1-go dywizjonu 10 baterji artylerji konnej—ordery św. Stanisława klasy 3-iej. (Rus. Inw.)

* (Nominacja). Rozkazem w ministerstwie spraw zagranicznych z d. 29 września, generał konsul w Korfu, rzeczywisty radca stanu Roman Bacheracht, mianowany został generałnym konsulem w Genui. (Siew. Pocz.)

* (Rozkaz ministra wojny). Z najwyższego rozkazu Najjaśniejszego Pana, oficerowie i niższe stopnie artylerji konnej mają zmienić krój mundurów, surdutów i płaszczów, na wzór artylerji pieszej, przytem podszewka u surdutów oficerskich, zamiast białej, ma być czarna. W konnej artylerji gwardji, we wszystkich baterjach, mają być jednakowe klapy u wyłogów bez wypustki. (Rus. Inw.)

* (Karność dyscyplinarna). Najjaśniejszy Pan, na wniosek jeneralnego audytorjatu, najwyżej rozkazać raczył: aby oficerowie i urzędnicy wojskowi, którzy stale zawiadują jakąkolwiek oddzielną częścią i mają pod sobą wojskowych niższych stopni, pod względem pociągania tychże do kary dyscyplinarnej, używali prawa dowódców kompanij. (Rus. Inw.)

* (Kompletowanie straży policyjnej). Najjaśniejszy Pan, zgodnie z uchwałą komitetu ministrów, w dniu 5 września, Najwyżej rozkazać raczył: aby do czasu wprowadzenia w wykonanie zaprojektowanych w ministerstwach wojny i spraw wewnętrznych, nowych przepisów względem ukończenia wszystkich komend policyjnych, tak gubernjalnych jakoteż powiatowych, przez wynajętych urlopowanych i dymisjonowanych żołnierzy, — utrzymać dotychczasowy sposób kompletowania tych komend z wojskowych, ale przytem zobowiązać miejscowych naczelników wojennych, aby przy przeznaczaniu ludzi do komend policyjnych, chociażby z liczby niezdolnych 1-ej kategorii, wybierali ludzi najlepszych, i nie inaczej jak za porozumieniem się z miejscową władzą policyjną. (Rus. Inw.)

* (Medale za uratowanie ginących). Najjaśniejszy Pan udzielić raczył w liczbie innych, medale za uratowanie ginących: porucznikowi Demidowi i praporszczykowi Misiurowi, którzy w roku 1864, z narażeniem własnego życia, uratowali tonących w morzu ludzi — pierwszemu złoty, a ostatniemu srebrny; tudzież pisarzowi pułkowemu Abrahamowi Meterowi, medal złoty, za uratowanie w czasie tegorocznego pożaru w m. Piotrkowie dwojga dzieci. (Rus. Inw.)

* (Sprawa włościańska w Cesarstwie). Po wprowadzeniu w wykonanie listów nadawczych we wszystkich znaczniejszych dobrach (t. j. obejmujących więcej niż 20 dusz ludności), odebrane w ciągu miesiąca sierpnia o biegu sprawy włościańskiej doniesienia obejmują w sobie następujące wiadomości względem 109,758 listów nadawczych w dobrach zamieszkałych przez 9,776,017 włościan. Z tej liczby włościan 4,605,192 pozostają jeszcze w obowiązkowych stosunkach; 5,170,825 jest takich, których obowiązkowe stosunki już ustały lub ustają na mocy dobrowolnych układów, podarowania części gruntów, lub na mocy przepisów o okupie obowiązkowym; 2,961,002 włościan, których obowiązkowe stosunki ustały, nabyło grunta na własność: a) bez pomocy ze strony rządu 451,911; b) z pomocą rządu 2,509,091. (Siew. Pocz.)

* (Bractwo). Gaz. Rus. pisze, że w Moskwie zawiązuje się „Bractwo Mikołaja biskupa,” na pamiątkę Bogu spoczywającego Cesarzewicza, zakładane przez osoby, które miały szczęście znać go osobiście, lub brały udział w wychowaniu jego. Celem tego stowarzyszenia będzie opiekowanie się dziećmi stanu duchownego, które nie mają środków utrzymania i wychowania. (Siew. Pocz.)

* (Cholera w m. Bałcie). Gaze'a Kijewlanin donosi, że 16 września odebrano w Kijowie telegraficzną wiadomość o ukazaniu się cholery w m. Bałcie (w gub. podolskiej), w powiecie bałtским, także we wsiach Borszczach i Hawanosie. Zachorowało 79 osób, z których zmarło 42. (Rus. Inw.)

* (Cholera w Kutaisie). Do gazety Kaukaz piszą z tego miasta: „W miesiącu lipcu odebrano wiadomość o cholery w Trebizondzie, a na początku sierpnia epidemia ukazała się w naszych okolicach i wybuchła w Kutaisie 19 tegoż miesiąca. Od tej daty do 2-go września w szpitalu wojskowym znajdowało się 24 chorych, z których zmarło 14, pozostało 10. Na równie słabość ta szerzy się widocznie słabiej niż w mieście, a w górach wyżej nad 2,000 stóp wcale jej nie dostrzegano, chyba jaki chory przybył tam z równiny. Wielu mieszkańców Kutaisu puciekali w góry i unikają miasta. Do szpitala cholerycznych, urządzanego w Kutaisie, przybywa stosunkowo nie wiele chorych. Przedsięwzięte energiczne środki sanitarne każą się spodziewać, że epidemia z nadejściem zimy zupełnie ustanie. W każdym jednak razie, lepiej jest mieszkać w górach jak na równinie. (Rus. Inw.)

* (Pożary w Galicji). Lemb. Z. donosi znowu o całym szeregu pożarów. Z liczby dwunastu wyszczególnionych pożarów, cztery wydarzyły się przez nieostrożność, jeden powstał z niewiadomej do tego przyczyny, a w siedmiu wypadkach ogień był podłożony.

* (Zatwierdzenie wyboru). Austrjackie ministerstwo stanu zatwierdziło wybór profesora Dra Majera na rektora uniwersytetu krakowskiego na rok szkolny 1865/6. (Krak. Z.)

* (Pobór do wojska). Poznań, 19 października. Z powodu zbliżającego się poboru do wojska w królestwie polskim, rząd pruski przedsięwziął za-

wczasu środki zdolne zapobiedz przedłużeniu popisów przez granicę, gdyż jak doświadczenie przekonano, zdarzają się często w podobnych wypadkach niedogodności, które należy usunąć tak ze względu na stosunki rządu pruskiego z rządem ruskim, jak i w interesie mieszkańców prowincji poznańskiej. (Patr. Z.)

* (Projekt kolei żelaznej). Podana przed pewnym czasem przez niektóre dzienniki wiadomość, jakoby projekt kolei żelaznej z Landsberga nad Wartą przez Międzyrzecz do Leszna został przez ministerstwo odrzucony, i że żadnych już nie ma widoków na jego urzeczywistnienie, okazała się, jak się zdaje, mylną, gdyż postawione na zjeździe powiatowym w Międzyrzeczu odbytym w dniu 16-m b. m., propozycje, mówią zupełnie przeciwnie. (La Patr.)

* (Kolej starogrodzko-poznańska). Jak donosi B. B. Z., towarzystwo górno-szlazkiej kolei żelaznej otrzymało pozwolenie od rządu nabycia kolei starogrodzko-poznańskiej, i w tym celu odeszły już w tych dniach zawiadomienia do Szczecina i Wrocławia. (Patr. Z.)

Afryka.

* (P. Cameron). Donoszono, że król Abisynji uwolnił p. Camerona, konsula angielskiego, którego trzymał przez długi czas w więzieniu, pomimo reklamacji i prośb Anglii. Ostatnie depesze donoszą, że na nieszczęście, wiadomość ta była błędna. Rząd angielski posyłał do Abisynji ajenta mającego znaczenie, p. Rostana, znającego kraj i mówiącego językiem tamiecznym, a zatem zdolnego do wywarcia wpływu na królu Teodorze. Ajent ten, po przybyciu nad granicę Abisynji, przekonał się, że nie tylko p. Cameron nie został uwolniony z więzienia, lecz że jemu samemu grozi niebezpieczeństwo kajdan, jeżeli nie zaniecha misji którą mu powierzono. Wrócił on przeto do Egiptu, gdzie oczekuje na uwolnienie konsula angielskiego. Przyznać należy, że nigdy jeszcze tak wielki kraj jakim jest Anglja, nie był w podobny sposób trzymany w szachu przez barbarzyńskiego księcia. (La Fr.)

Ameryka.

* (Zmniejszenie armji). Rozpuszczanie żołnierzy w Stanach Zjednoczonych, dokonywa się w znacznych rozmiarach. Depesze z Nowego Jorku donoszą, że w ostatnich tygodniach wydany został rozkaz zburzenia wszystkich prawie fortyfikacji znajdujących się w okolicy Washingtonu. (Le Mon. Un.)

Anglja.

* (Pretensje Stanów Zjednoczonych). Times, należący jak wiadomo do liczby tych organów, które wyrażają najwierniej zmiany zachodzące w przekonaniach opinii publicznej ludu angielskiego, podaje w swym ostatnim numerze artykuł, w którym powiedziano, że względ na rozszerzenia rządu Stanów Zjednoczonych powinien mieć swoje granice. Organ city londyńskiej oświadcza wyraźnie, że ostatnie reklamacje rządu waszyngtońskiego do rządu angielskiego z powodu spustoszeń i szkód zrzadzonych przez statki korsarskie Shenandoah, Alabama i t. d., są bezzasadne, i że jeżeli rząd Stanów Zjednoczonych zechce szukać powodów do zajść z Anglją, w takim razie nawet po zadosyćczynieniu pomienionym reklamacjom, znajdzie nową sposobność do rozszerzeń; rząd przeto angielski nie powinien ustępować, lud zaś stać będzie za nim. (Nordd. A. Z.)

* (Reklamacje amerykańskie). Dzienniki angielskie poczęły przypisywać większą doniosłość reklamacjom amerykańskim. Times występuje z groźbami wojny, i wykrzykuje, że naród gotów jest poprzeć rząd w razie odmownej jego odpowiedzi. Daily News proponuje tylko, ażeby złożono sąd polubowny z mężów stanu obydwóch krajów. (La Patr.)

Austrja.

* (Dług państwa). Wien. Z. ogłasza w osobnym dodatku wykaz wszystkich długów państwa z końcem czerwca 1865. Z wykazu tego, ułożonego przez komisję kontroli długu przy radzie państwa, okazuje się, że ogólny dług państwa wynosił w pomienionym okresie 2,619,076,879 zł. reń., od której to sumy procent roczny przedstawia 118,343,823 zł. reń. 29 kraje. Dług zaś w papierach indemnizacyjnych za wykup gruntów wynosił 525,089,405 zł. r. 10 kraje., od której to sumy procent roczny wynosi 26,217,255 zł. reń. 10 1/2 kraje.

* (Okólnik austrjacki i odpowiedź Turcji). Zastępuje na uwagę odpowiedź tureckiego ministra spraw zagranicznych na okólnik austrjacki w przedmiocie manifestu cesarza Franciszka Józefa. Ali-pasza, oddając zupełną słuszność błogim zamia-

rom cesarza, wynurza przekonanie, że Węgry, ze względu na dobre chęci rządu austrjackiego, nie o mieszczą przyczynić się do zapewnienia przyszłości Austrii. Ponieważ Węgry były przez półtora przeszło wieku paszaliem tureckim, przeto wysoka Porta jest poniekąd upoważniona do dania swego zdania w przedmiocie postawy Węgiei. (Nordd. A. Z.)

* (Jen. Filipowicz). Wiedeń, 19 października. Jenerał major Filipowicz wyniesiony został do stopnia feldmarszałka-porucznika i do godności radcy tajnego, z przeznaczeniem go na posadę namiesnika i dowodzącego wojskami w Dalmacji. (Wolffs T. B.)

* (Ujęcie włóczęgów). Dnia 19 b. m. i następnej nocy ujęto w promieniu policyjnym miasta Krakowa 129 włóczęgów i nierządnic. Do tych przyłączył się jeden ochotnik, któremu jedna z aresztowanych kobiet dała w areszcie policyjnym życie. Matkę i dziecko odesłano do szpitala. (Krak. Z.)

Francja.

* (Werbunki do Meksyku). Półurzędowa Patrie przyznaje nareszcie, że rząd francuzki zamierzał rzeczywiście zwerbować w Egipcie nowy oddział z murzynów złożony, dla posłania go do Meksyku, i że gabinet waszyngtoński wystąpił do rządu cesarskiego z przełożeniami przeciw temu zamiarowi, lecz w wyrażeniach jak najogólniejszych. Lecz, jak powiada Patrie, przełożenia te gabinetu waszyngtońskiego nadeszły wówczas dopiero, gdy projekt o którym mowa zaniechany już był przez rząd francuzki. Zachodzi atoli kwestja, czy dziennik półurzędowy podaje wiernie stosunek czasu i czy nota gabinetu waszyngtońskiego nie oddziaływała na postanowienie rządu francuzkiego, zniewalając go do zaniechania pomienionego projektu? Nie ulega wątpliwości, że Francja i Anglja okazywały się dotąd bardzo względniemi dla podobnych reklamacji Stanów Zjednoczonych. (Nordd. A. Z.)

* (Algierja). Wiadomo, że nowe środki, przedsięwzięte w Algierji przez rząd francuzki w interesie tamecznych krajowców, wywołały w osadnikach wielkie niezadowolenie. Marszałek Mac-Mahon, gubernator jeneralny Algierji, ma obecnie przybyć do Paryża dla naradzenia się z cesarzem co do nowych stosunków algierskich. (Nordd. A. Z.)

* (Karawanseraje w Algierji). Wiadomo, że w końcu sierpnia r. b. postanowiono opuścić karawanseraje algierskie i powierzyć ich strażenie moza-bitom. Środek ten został w kilku punktach wykonany. Mozabici, zdania których zasięganę, zgodzili się z początku zastąpić francuzów, lecz potem oświadczyli, że po otrzymaniu nowych i dokładniejszych informacji, przekonali się, że niepodobniestwem będzie dla nich strzedz i bronić karawanserajów od wielkich plemion arabskich, które okazują dla nich większą nieprzyjaźń niż dla europejczyków. Na skutek tego oświadczenia, władza algierska postanowiła, że dawni strażnicy europejscy wrócą do swych obowiązków, z dodaniem do każdego karawanseraju po oddziale 24 ludzi, przeznaczonym do bronienia strażników i podróżnych. Środek ten został wykonany 14-go b. m. i dziś rzeczy wróciły do dawnego stanu aż do chwili, w której powzięte zostanie ostateczne postanowienie. (La Patr.)

* (Kanał suezki). Donoszą, że pewien ajent jednego z francuzkich domów handlowych jeździł do Dzeddah i wyjechał ztamąd po skutecznieniu ładunków rozmaitych towarów, jako to, kawy, gumy i t. d., które mają być przewiezione bezpośrednio z morza Czerwonego na Śródziemne, za pomocą nowo-uorganizowanej komunikacji statkami (bez wyladowywania), zaprowadzonemi przez towarzystwo kanału suezkiego. Fakt ten, mający wielką doniosłość, świadczy o znacznych postępach, jakie zrobili w ostatnich czasach roboty około wielkiego przedsięwzięcia, tak wytrwale kierowanego przez p. Lesseps. (La Fr.)

* (Stowarzyszenia kooperacyjne). Rząd mianował komisję, której polecił zebrać wszystkie fakta i żywiły dla ocenienia tak zwanych stowarzyszeń kooperacyjnych ziemieślniczych. Pomiędzy członkami tej komisji, w której przyszydować będzie minister stanu lub też minister rolnictwa, handlu i robót publicznych, znajduje się p. Darimon. (Nordd. A. Z.)

* (Ks. Meternich), ambasador austrjacki przy dworze tuileryjskim, wróci do Paryża w końcu b. miesiąca, lub najpóźniej w pierwszym tygodniu listopada. Po wyjeździe ze swych dóbr położonych w Czechach, książę zabawi kilka dni w Wiedniu. (La Fr.)

Hiszpanja.

* (Progresiści). Correspondencia donosi, że progresiści konstytucyjni postanowili brać udział w przyszłych wyborach. — Cholera zmniejsza się ciągle. (La Patrie.)

Niemcy.

* (Układ z pełnomocnikiem angielskim o zawarciu traktatu handlowego, rozpoczęły się już w d. 4-ym października r. b. (*Patr. Z.*))

* (Nota.—Stany książąt). Przesłana przez rząd pruski specjalna nota do Drezna, występuje z zażaleniem, że ministerstwo saskie zachowuje się stanowczo biernie w obec demonstracji związkowych skierowanych przeciwko polityce wielkich mocarstw niemieckich.—*Hamb. Nachr.* w inspirowanym artykule uważa oddzielne zwolnienie stanów w księstwach za niedostateczne, a równoczesne zwolnienie obydwóch podczas stanu tymczasowego, za szkodliwe. (*Schles. Z.*)

Prusy.

* (Powrót hr. Bismarcka) z Francji spodziewany jest w Berlinie za 10 lub 12 dni. (*Patr. Z.*)

* (Zaprzeczenie). *Schlesw. Holst. Z.* donosi o mowie mianej jakoby przez generała Manteuffla podczas obiadu w Flensburgu, na który zaproszone były głównie osoby stanu duchownego, w której to mowie pomieniony generał miał powiedzieć, że aneksja jest programem rządu, i że poczucie prawa ze strony szleswig-holsztyńczyków powinno być uważane za największego wroga Prus, którego duchowieństwo ma zwalczyć. Podług wiarygodnych wiadomości z Flensburga, za które można ręczyć, p. Manteuffel nie miał mowy ani przy tej sposobności, ani przy żadnej innej, zwłaszcza zaś nie zwracał się bynajmniej z mową do duchowieństwa. Wiadomość podana przez powyższą gazetę należy wyraźnie do liczby tych zmyśleń, na jakie sili się obecnie prasa augustenburgska. (*Patr. Z.*)

Szwecja i Norwegja.

* (Posiedzenie storthingu norweskigo) odbyło się, jak o tem już donosiliśmy, w dniu 5 października. Odeywa królewska, jak to rzeczywiście przewidywano, zawiadamia o istnieniu projektu do prawa, które ma zaprowadzić organizację armji w ten sposób, że mobilizacja stanie się daleko łatwiejszą. Wspomina ono także pomiędzy innymi, że została utworzona komisja z norwegczyków i szwedów, która ma rozpatrzyć, jakie ulepszenia mogą być jeszcze wprowadzone do paktu unji pomiędzy obydwoma królestwami. Dokumenta zaś dotyczące tej sprawy mają być przedłożone storthingowi. Deputowani na sejm szwedcki powinni zebrać się w d. 15 w celu przystąpienia do sprawdzenia wyborów. Posiedzenia sejmku otwarte zostaną przez króla pomiędzy 20 a 25 b. m. (*Le Mon. Un.*)

Turcja.

* (Powstanie arabów). Depesza prywatna z Aleksandrii donosi, że wielki szeryf Mekki wyruszył na czele armji tureckiej przeciw powstałemu w Jemeni plemieniu arabskiemu. Dwa parostatki na morzu Czerwonem otrzymały rozkaz przewiezienia w pomoc wielkiemu szeryfowi oddziału tysiąca wojsk egipskich. Okazuje się ztąd, że uśmierzenie niesfornego plemienia, napotyka trudności. (*Verd. A. Z.*)

* (Dobra meczetów). Podług listów z Konstantynopola z 11-go b. m., Fuad-pasza wrócił do swego projektu sekularyzacji dóbr meczetów i rozkazał dyrektorowi fundacji religijnych, ażeby wymienił swe depozyta, ocenione na 100 milionów franków, na obligi 6 procentowe. Ponieważ dyrektor odmówił, przeto złożono go z urzędu. (*La Patr.*)

Włochy.

* (Kwestja rzymsko-włoska). Listy z Rzymu z 14 b. m., ogłoszone w *Corr. Hav. Bul.*, donoszą, że ambasador francuzki hr. de Sartiges, nazajutrz po swym powrocie do tego miasta, złożył wizytę kardynałowi Antonellemu, któremu oświadczył, że przekonał się tak w Turynie jak i we Florencji, iż król Wiktor Emanuel i jego ministrowie mają mocne postanowienie zapewnienia poszanowania dla stolicy apostołskiej i dla terytorjum rzymskiego. Lecz stolica apostołska nie zbyt wierzy tym zapewnieniom, i dla tego to *Giornale di Roma* ogłosił swą ostatnią notę, pełną niesłusznych obwinień wymierzonych przeciw Włochom. Polemika podniesiona przez prasę włoską przeciw tej nocie, nie ustaje. Florencka *Opinione* powiada w swym ostatnim numerze: Włochy będą szanować i zmuszą do szanowania konwencji z 15 września; nie będą one atakować, i nie pozwolą ażeby bandy ochotników atakowały terytorjum papieżkie; lecz Włochy nie będą miały na tem terytorjum powagi. Co pocnie rząd papieżki? Papież znajdować się będzie w obec swych poddanych w takim samym położeniu, jak i każdy inny monarcha niezależny. Taki jest cel konwencji z 15 września. Do do układów finansowych, rząd papieżki powinienby oznaczyć wyraźnie wysokość długu państwa kościelnego w chwili dokonania

nych aneksji. Moznaby podzielić się tym długiem, którego części podjęłyby się Włochy. W uregulowaniu tej kwestji finansowej, Francja nie może i nie chce oddać żadnej innej usługi, jak tylko tę, jaką może świadczyć mocarstwo pośredniczące. Jeżeli Rzym nie przystanie na podobny układ, w takim razie wina nie będzie ciężka ani na rządzie francuzkim, ani na rządzie włoskim. (*La Patr.*)

* (List p. Boggio). P. Boggio przesłał do dziennika *Provinsia* długi list pod napisem: „stolica apostołska i bandytyzm.“ W liście tym, którego z powodu rozciągłości nie powtarzamy, p. Boggio opisuje rozmowy jakie miał w Rzymie z ojcem św. i kardynałem Antonelli względem bandytyzmu, i oświadcza, że w zupełności został przekonany o fałszywości oskarżeń mianowanych co do tego przedmiotu na rząd papieżki. Pius IX wyraził się przedewszystkiem z największą otwartością, jakiego kłopotu nabawia rząd jego ów bandytyzm. „Zdarza się czasem, mówi ojciec św., że ktoś z tych łotrów nosi w jednej z swoich kieszeni, portret byłego króla Franciszka II, a w drugiej portret Piusa IX bądź to w skutek fałszywego zdania, że powinien bronić sprawiedliwości i religii, bądź też może być przez złośliwość. Żołnierze wasi chwytają go, znajdują u niego mój portret, i ztąd krzyki w waszych dziennikach, że to ja zbroję rozbójników i t. d.“ Pozostawiamy p. Boggio w zupełności odpowiedzialność za te rozmowy i słowa wyjęte z ust ojca św. Godnem jest uwagi w tem sprawozdaniu to, że p. Boggio deputowany liberalny i wierny swojej zasadzie, tak wyborczego doznał przyjęcia w Rzymie, gdzie przepędził cały miesiąc, i że wyraża się energicznie za porozumieniem pomiędzy Rzymem a Włochami, o czem zawsze powątpiewał. Wynosi on nadewszystko wyborne zamiary ojca św. i kardynała Antonellego. (*La Fr.*)

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Włocławek. W dniu 14 (26) września, we wsi Warzymo, dziecię półtora roku liczące, w czasie nieobecności w domu rodziców, przybliżywszy się do pieca, zapaliło na sobie suknie, i skutkiem poparzenia się życie zakończyło.

Konin. Walenty Górowski, sołtys ze wsi Stara Wieś, w dniu 21 (8) października wypił w karczmie, o zakład, duszkiem kwartę wódki; skutkiem czego tknięty apopleksją—żył przestał.

Grójec. W dniu 22 września (4 października) Kazimierz Zarękowicz, kasjer m. Tarczyna, wystrzałem odebrał sobie życie. — We wsi Gołkowie, włościanka Józefa Szczęsna, pozostawiwszy w domu dwoje dzieci bez dozoru, znalazła po powrocie do domu jedno z nich, mianowicie syna 2 1/2 roku liczącego — spalonym.

Łęczycza. We wsi Krzepocinku Łucja Milczarek, dziewczynka 2 lata mająca zmarła w skutek poparzenia się. — W dniu 17 (29) września, we wsi Sławoszewie, włościanin Józef Domański, uniesiony gniewem, zabił na miejscu włościanina Mateusza Gabińskiego.

Rawa. W dniu 26 sierpnia (7 września), na 3-ej wiorście od stacji Rokiciny, na drodze żelaznej warszawsko-wiedeńskiej, spalił się wagon nr. 458. Większa część towarów na nim znajdujących się, uratowaną została.

Wieluń. W dniu 17 (29) września, Emanuel Taczanowski, sędzia pokoju i dziedzic dóbr Rudy, tknięty apopleksją—zmarł nagle.

Częstochowa. W dniu 22-m września (4 października), skutkiem wynikłego pożaru spaliło się 16 domów murowanych z zabudowaniami gospodarskimi na rs. 13,270 assekurowanemi; 12 domów drewnianych, również na rs. 9,410 zaasekurowanych; nadto pogorzelcy ponieśli straty w nieruchomościach na rs. 30,000. — W dniu 23 września (5 października) we wsi Pilichy, żołnierz straży granicznej Szyrkow, nagle zakończył życie.

Augustów. We wsi Przerośli, skutkiem nieostrożności, spalił się dom na rs. 130 zaasekurowany.

Kalwarya. We wsi Cyganowie, w dniu 21 września (3 października) skutkiem nieostrożności spaliły się dwa domy pokryte słomą, na rs. 70 zaasekurowane, wraz z znajdującymi się tam dwoma pastuchami 10 letnim Marcinem Uszczyłą i 7-letnim Władysławem Jakubowskim.

Janów. W dniu 28 sierpnia (9 września), włościanin wsi Babić Teodor Szłodzik, zaprosiwszy do siebie włościanina Piotra Zimnego lat 57 mającego, tak go zbił mocno, że tenże wkrótce życie zakończył. — We wsi Zamchu włościanin Ignacy Gołojuch, użyty do roboty przy młockarni, zmarł nagle. — Elżbieta Maślowska włościanka, podczas transportu do szpitala z Tomaszowa do Szczebrzeszyna, nagle zmarła we wsi Zwierzynca. — Włościanin ze wsi Piaski, Jan Kowyla, 70-letni starzec, w dniu 17 (29) września pod

wsią Wólką-Łosiniecką, spadłszy z fury siana, utonął.

Hrubieszów. Niedaleko wsi Radkowa, znaleziono zwłoki Michała Szterna mechanika, z powozem na szyi, który, jak się okazuje, w inny sposób zamordowany został. Celem wykrycia sprawcy zbrodni, przedsięwzięto energiczne środki.

Ostrołęka. W wydziale Myszenieckim wykryto zakopane w ziemi ciało kobiety zamordowanej przez powstańców; skutkiem czego przyaresztowano włościanina ze wsi Rudy Jana Parzysza, który miał być naoczny świadkiem tej zbrodni. — W dniu 23 września (5 października) znaleziono zakopane w ziemi zwłoki mężczyzny z imienia i nazwiska niewiadomego, uległe już mocnej korupcji.

Przasnysz. D. 2-go (14) października we wsi Ulatowie-Zalesie, spaliły się z niewykrytej dotąd przyczyny, trzy domy mieszkalne, cztery obórki i trzy młockarnie, wszystko zaasekurowane na rs. 280.

Zürich d. 18 Października 1865 r.

Kwartalna sesja towarzystwa dobroczynności. — List błagiera Mierosławskiego. — Zniknięcie kasy. — Walne posiedzenie towarzystwa naukowego i pufy puszczane przez generała-uciekieniera o jego śmierci. — Ignacy Kamiński. — Malukiewicz i Czernski.

Uplynęło trzy miesiące od zawiązania się stowarzyszenia dobroczynności; stosownie zatem do § 5 ustawy tegoż stowarzyszenia odbyła się w tym tygodniu kwartalna sesja w mieszkaniu Leona Żytyńskiego, prezesa stowarzyszenia.

Posiedzenie prezes zagaił mową o początku i powodach założenia towarzystwa dobroczynności i o korzyściach jakie stowarzyszenie w danym razie krajowi przynieść może, wykazał zarazem błędy i fałszywe dążności innych stowarzyszeń, do obalenia których wszelkimi siłami zachęcał wszystkich członków. Po skończonej mowie którą przyjęto grzmotem oklasków, wice prezes Garczyński odczytał, sprawozdanie z upłynionych trzech miesięcy, w którym na wstępie powiedziano: że z powodu niedbalstwa i braku energii poprzednich prezesów (Toczewskiego i hr. Załuskiego), towarzystwo, prócz składek miesięcznych przez członków stowarzyszenia wnoszonych, nie posiadało żadnych innych przychodów; staraniem dopiero dzisiejszego prezesa, w skutek odezw wysłanych do obywateli w poznańskie, otrzymano talarów 90 czyli 334 franki 80 cent. Dalej ze sprawozdania dowiadujemy się: że towarzystwo dobroczynności liczy dziś członków 32, z tych 19 w Zürichu, 13 zaś w innych kantonach, że dwóch członków (jeden za długi drugi za oszustwo) odsiaduje karę w zuchthauzie i że 3-ch w skutek długów zemknęło do Francji.

Od początku zawiązania się stowarzyszenia, stan kasy był następujący:

a) Przychodu było:

	fran.	cent.
1. Ze składek miesięcznych od członków stowarzyszenia	19	60
2. Dar kupca Pawłowskiego za przyjęcie go do stowarzyszenia	20	—
3. Obywatel Brz. przybyły z Warszawy ofiarował	334	80
4. Z ks. poznańskiego talarów 90, o których wyżej powiedziana a za które otrzymanono	334	8

Zatem przychód wynosił 434 40

b) Wydatki wynosiły:

	fran.	cent.
1. Na pieczęć, druki, blankiety, piątkę i najem lokali na posiedzenia	146	40
2. Były prezes Toczewski otrzymał tytułem wsparcia na drogę	8	50
3. Hr. Załuski był prezes wziął z kasy bez upoważnienia samowolnie	5	—
4. Za wydrukowanie patentu dla generała-blagiera Mierosławskiego na członka honorowego tow. dobr.	6	60
5. Za cygara i tytuń dla członków stowarzyszenia odsiadających zuchthaus	10	40
6. Zbiegłym trzem członkom w skutek długów dano na kosztą podróży	15	—
7. Zakupiono 75 sztuk fałszywych pięcio-rublowych banknotów za które zapłacono	200	—

Wydano więc razem 391 90

Pozostaje zatem w kasie fran. 42 cent. 50.

Fałszywe bankocetle przesłane zostały do Krakowa jakiemuś piekarszowi, byłemu członkowi organizacji narodowej, dla zweksławiania.

Po odczytaniu sprawozdania, członkowie zażądali dopełnienia rewizji kasy. Garczyński wydobyl więc z kieszeni kasę (to jest puszkę blaszaną od zapalek) i remanent został publicznie przerachowany i napo-

wrót włożony do puszeki którą pozostawiono na stole.

Następnie członek towarzystwa opiekun Chylewski, odczytał list nadesłany przez Mierosławskiego, w którym donosi o zawiązaniu się towarzystwa demokratycznego w Paryżu i wzywa o połączenie się z tem towarzystwem w jedną całość. Po przeczytaniu tego listu długo debatowano nad tem czy przyjąć lub odrzucić propozycję generała-blagiera. Jedni utrzymywali, że byłoby hańbą łączyć się z takim nikczemnikiem jakim jest Mierosławski, inni znów utrzymywali że połączenie może być z korzyścią dla stowarzyszenia. Oddano zatem wniosek pod głosowanie. Większość przechyliła się na stronę oszusta i w tym celu wydelegowano do niego jednego z członków, jako deputata, dla ułożenia warunków połączenia.

Po skończonem posiedzeniu, kiedy członkowie zabierali się do wyjścia, kasjer Garczyński dostrzegł braku puszeki z pieniędzmi. Powstało pomiędzy członkami ogólne zamieszanie, wychodzących cofnięto i zdecydowano przy każdym z członków dopełnić rewizję. Rewizja wszakże żadnych rezultatów nie odniosła, puszka przepadła jak kamień w wodzie. Z pomiędzy członków jeden tylko Chylewski miał przy sobie najwięcej pieniędzy bo 72 franki, na niego więc padło podejrzenie przywłaszczenia kasy. Ustanowiono więc natychmiast komisję dla zbadania i przekonania się, z kąd Chylewski posiadać może tak znakomitą sumę.

W przyszłym tygodniu ma się odbyć walne zgromadzenie i sesja towarzystwa naukowego, na które ma przybyć generał-uciekiniar. A propos generała-uciekiniara, muszę dodać, że tenże podał się za umarłego; jaki interes lub wyrachowanie skłoniły generała do puszczenia w świat tej bajki, która nawet w piśmie została zamieszczoną, niewiadomo dotąd. Na posiedzeniu kwartalnem towarzystwa bratniej pomocy, generał znajdował się zupełnie zdrow.

Ignacy Kamiński prezes stowarzyszenia kościuszkowskiego, pełnomocnik hrabiego komisarza w St. Gallen, kupuje domek w Zürichu za 65 tysięcy franków, w którym ma zamiar otworzyć polski wirthschaft.

Malukiewicz w skutek rozkazu policji wyjechał z kantonu zurichskiego, a Czerski za nieposłuszeństwo wpakowany został do kozy i ma być wywieziony pod eskortą za granice Szwajcarii.

Lucerna d. 18 października 1865 r.

Pojedynek.—Falszywe ruskie banknoty.—Zgwałcenie 11-to letnie S.—Koncert.—Sprzedaż biletów loteryjnych tow. brat. pom.

Pojedynek pomiędzy Werpachowskim a ojcem Józefem dyrektorem baletu, miał się odbyć w niedzielę dnia 15 b. m. Z powodu wszakże czynnego udziału ojca Józefa przy uroczystości odsłonięcia i poświęcenia pomnika na pamiątkę śmierci Kościuszki w kantonie Solothurn, pojedynek ten odbył się dnia wczorajszego na pałasze u stoku gór, na placu wojskowym. Ojcu Józefowi sekundował artysta śpiewak pułkownik Tłóchowski; Werpachowskiemu zaś wszyscy jego uczniowie szkoły wojskowej, którym przy tej sposobności miał zamiar pokazać najpraktyczniejsze sposoby cież i pchnięć.

Rezultatem pojedynku było małe pokierosowanie łba ojcu Józefowi; Werpachowski zaś utracił 2 stawy wskazującego palca u prawej ręki. Ojciec Józef po obandażowaniu głowy, z obawy żeby nie zostać schwytanym przez policję, zemknął zaraz do Solury.

Pomiędzy naszymi emigrantami w Lucernie, zjawilo się mnóstwo pięcio-rublowych fałszywych biletów ruskiego banku. Utrzymujący handel tytoniów i cygar, prezes towarzystwa wzajemnej pomocy, major Ryłski otrzymał w przeszłym tygodniu z Genewy pięć paczek, każda po sto sztuk takich biletów, które mają być w tym tygodniu wysłane do Wiednia dla sprzedaży.

Major Szyszkowski obywatel z Sandomierskiego, stołował się u pani S. wdowy, tutejszej obywatelki. W sobotę, Szyszkowski przybysz o zwykłej godzinie na obiad, nie zastawszy w domu pani S. która wyszła za sprawunkami na miasto, zgwałcił jej jedenaśmioletnią córeczkę i ratował się ucieczką. Zbrodnia ta, oburzyła niesłychanie tutejszych mieszkańców. Przedsięwzięte zostały energiczne środki w celu odzyskania łotra.

W poniedziałek przybyło do tutejszego miasta 6-ciu członków towarzystwa Kaliny, w zamiarze dania kilku koncertów w jednym z tutejszych szynków, podobno na korzyść jakichś dzieci po poległych powstańcach pozostałych. Przybyło także z Zürichu dwóch członków towarzystwa bratniej pomocy (Kubicki i Żółkowski) w celu sprzedaży loteryjnych biletów na wylosowanie jakichś obrazów starożytnych i starych pudełek. Za każdy bilet żądają fr. 10. Szwajcarzy jednak (szczególniej po ostatniej awanturze Szyszkowskiego) nie szpieszą się z kupnem biletów.

M.....

Lord Palmerston. ¹⁾

Henryk Jan Temple, 3-ci wice-hrabia Palmerston, jeden z najznakomitszych współczesnych mężów stanu Anglii, urodzony 20 października 1784 r. w Broadlands, hrabstwie Southampton, pochodzi z młodszej linii sławnego domu, którego początek sięga czasów Wilhelma zdobywcy; pomiędzy przodkami swemi liczy sir Wilhelma Temple, sławnego ambasadora Karola II, a należy do szlachty irlandzkiej. Wychowany w kolegium w Harrow, wysłany był do Edimburga a potem do Cambridge, a podczas swych studiów tak wysoko zjednał sobie opinię o swych zdolnościach, że zaledwie doszedł do pełnoletności, został wybrany na kandydata torysów, dla reprezentowania tego uniwersytetu w miejsce zmarłego Pitta (1806); zaszczyt ten jednak przypadł na lorda Lansdowne, z którym w dwadzieścia pięć lat potem, lord Palmerston spotkał się pod sztandarem wigów.

Wszelako zostawszy w tymże roku wybranym na deputowanego w Newport, uzyskał później tyle upragniony mandat z Cambridge od 1811 do 1831 r., kiedy jego mandanci usunęli go ponieważ porzucił dawną politykę arystokratyczną. Wybrany zaraz w Blechingley, reprezentował po odjeździe temu miasteczku prawa wybierania deputowanego, South Hants (1832—1834), został i tam usunięty przez zawiśnię stronnictwa zachowawczego, i w 1835 r. został wybrany w Tiverton w hrabstwie Devon, gdzie jego mandat odnawiany był przez przerwy i bez opozycji.

Przywiązany w młodości do toryzmu, będącego nateczas u swego szczytu, lord Palmerston, który w 19 roku życia, objął po ojcu tytuł i majątek, powołany został w 1807 r. do rady admiralicji, a w 1809 r. na posadę sekretarza stanu wojny; posadę tę drugorzędą w gabinecie, zajmował przez długie lata, za gabinetów Portlanda, Percevala, Castlereagha, Canninga, Godericha. Przy wyraźnej wyższości, chętnie pozostawał w drugim rzędzie, chociaż według powszechnego zdania, mało potrzebował usiłowań, aby przejść do pierwszego szeregu. Lecz nie mając jeszcze ambicji, zadowalał się sławą człowieka nadskakującego damom, i mniej dążył do powodzeń na mównicy niż do powodzeń salonowych.

Canning, który oddawał sprawiedliwość jego zaletom, uskarżał się na niego, i nieraz kiedy był umęczony przez opozycję, wołał: „A gdybym był mógł „rzucić na nieprzyjaciela, mój okręt trzech pomostowy „Palmerston!” Nakoniec, ten ostatni otrząsnął się ze swej obojętności z powodu kwestji roznamietniającej kraj, kwestji emancypacji katolików i roztrząsał ją w sposób tak wzniósły, przytaczał tak stanowcze argumenta, że mowy jego zostały osobno wydrukowane; szczególnie zaś mowa z 1829 r. uważana jest jako wzór krasomówstwa. W skutku nieporozumienia pomiędzy nim a lordem Wellingtonem, który utrzymał go w wydziale wojny, zrzekł się swej teki ministerjalnej (w 1828 r.) i po chwilowem wahaniu się, przeszedł do obozu liberalnych. Opinia publiczna przechyliła się na jego stronę.

Gdy w skutku rewolucji lipcowej upadł gabinet torysów, lord Palmerston, który gwałtownie przeciw niemu walczył, otrzymał od hr. Greya, w jego gabinecie, wydział spraw zagr. (foreign office); wkrótce przekonano się, iż dostał się na właściwe sobie miejsce (listopad 1830). Rozwijając politykę wprowadzoną przez jego przyjaciela Canninga, wziął w obronę sprawę Belgji, która odzyskała swą niezależność, i nie troszcząc się o wyraźne postanowienia traktatu wiedeńskiego, ani o nieprzyjazną postawę państw północnych, czynnie pracował nad usadowieniem narodowości belgijskiej na podstawach rządu liberalnego i konstytucyjnego. W porozumieniu z Francją, podczas długich konferencji odbywających się w Londynie, potrafił przeprowadzić przyjęcie Belgji do rzędu państw europejskich i uwieńczył swe dzieło, przez osadzenie na tronie, księcia oddawna zostającego pod wpływem pojęć angielskich. Wprawdzie dla osiągnięcia tego celu zmuszony był poświęcić naród nie mniej mający sympatji w opinii, Polskę, na korzyść którego, zwycięzcy czy zwyciężonego, nie próbował nawet interwenjować.

Następnie przyszła kwestja Hiszpaniji i Portugalji. Cały półwysep, pozostawiony pod berłem dwóch małoletnich królowych, był wystawiony na pastwę ambicji dwóch pretendentów, jawnie popieranym przez monarchów samowładnych. Lord Palmerston, pomimo reklamacji stronnictwa arystokratycznego, oświadczył się za doną Izabellą i doną Marją, to jest za postępem i swobodą; głównie jego usiłowaniami należy zawdzięczać zawarcie traktatu przymierza pomiędzy Anglią, Francją, Hiszpanją i Portugalją, którym ka-

żda ze stron umawiających się zobowiązywała się bronić monarchij półwyspu, przeciwko wszelkiej napaści wewnętrznej i zewnętrznej.

Oprócz tego, upoważnił do zwerbowania w Anglii kilku tysięcy ludzi, którzy walczyli przed dowództwem pułkownika Evansa i wysłał eskadrę do krażenia wzdłuż północnych brzegów, z poleceniem odpięcia wycieczek dom Carlosa. Broniąc zawsze systemu reprezentacyjnego, zniweczył za pomocą swych agentów knowania stronnictwa absolutystowskiego w Portugalji, dawał zachętę powstaniu liberalnych kiedy królowa z kolei chciała rządzić bez kontroli, zaproponował następnie swe pośrednictwo i uznał za właściwe, dla uchronienia tronu zagrożonego przez powstańców, powstrzymać ich w tryumfalnym pochodzie do Lizbony i skłonić do przywrócenia zniesionej konstytucji.

Zmuszony w listopadzie 1834 r. usunąć się wraz z naczelnikiem gabinetu lordem Melbourne, powrócił z tym ostatnim do władzy w kwietniu roku następnego. Postępowanie jego w tym nowym gabinecie, wcale nieprzychylnie pokojowi i wolności, odznaczyło się niejako przez postanowienia zaczepne, potrzebę w nadzwyczajnej agitacji i takąż samą wyniosłość jak nieśmiałość względem zagranicznych gabinetów; kiedy w imieniu ludzkości, nakazywał blokadę wybrzeży Brazylii i ciągnął baczność na morzach Afryki, dla radykalnego wytepienia handlu murzynami, zamykał uszy na słuszne żądania Kanady i poskramiał powstanie w 1837 r. W 1840 r. niesłuszna wojna z Chinami była przez niego jak najczynniej popierana, dla schlebienia uczuciom ludowym. Lecz w kwestji wschodniej, którą oddawna szczególnie wystudjował, rozwiniął zdolności, odznaczające go jako męża stanu.

Zamiast, jak p. Thiers, zachęcać ciągle wdzierania się Mehmed-Alego, osłabić przez to państwo tureckie i otworzyć Rosji drogę do Konstantynopola w rychłej przyszłości, skłonił do swych widoków Austrię, Rosję i Turcję, napróżno usiłował wciągnąć Francję i podpisał 15 lipca 1840 roku w Londynie sławny traktat poczwórnego przymierza. Wyłączenie Francji mogło spowodować wojnę europejską, gdyby p. Thiers, który nie bał się w nią rzucić, nie był w trzy miesiące potem ustąpił władzy p. Guizotowi. Co do lorda Palmerstona, z zwykłą sobie gwałtownością, przyspieszył wypadki. Przez interwencję samej Anglii, Mehmed-Ali zmuszony był przerwać swój zwycięzki pochód, zwrócić Syryję i poddać się pod zwierzchnictwo sułtana. Zwycięstwa morskie, usunięcie na bok Francji, zapewnienie większe niż kiedykolwiek wpływu angielskiego na Wschodzie—było to aż nadto, aby uczynić z lorda Palmerstona bożyszcze opinii publicznej i prawdziwego naczelnika gabinetu.

(dokończenie nastąpi).

Kronika.

* (Wystawa sztuk pięknych w Odesie). Odes. Wiest. pisze: że 5 września otwartą została druga wystawa odeskiego towarzystwa sztuk pięknych, która, prócz malowideł znakomych mistrzów starożytności, pochodzących z galerji księcia Woroncowa i hrabiego Tolstoja, mieści w sobie obrazy miejscowych malarzy: Chojaackiego, Malmana, pani Szejnas, Hansena, Serebrakowa, Palamarczka, Stefańskiego, Treska, Krzeszyńskiego, Mołodeckiego i Plisa. Obrazy ostatniego zwróciły szczególną uwagę.

* (Statek parowy na wodę płytką). Pevien p. Osowicki w Poznaniu, zbudował statek parowy, na którym odbywa jazdy próby na rzece Wisle, na której z powodu wielu miejsc płytkich żaden statek parowy kursować nie mógł. Podług Bresl. Z. koła tego statku opatrzone są łopatkami nakształt nożyce rakowych, które odrzucając piasek, pozwalają łodzi przebywać najpłytsze miejsca. Pomienione koła również jak i cała maszyna i konstrukcja łodzi są własnym wynalazkiem p. Osowickiego, który ubiegał się już o patent, po otrzymaniu którego zamierza założyć warsztat dla budowania podobnych statków parowych.

* (Gorliwy zwolennik sztuki.) Danz. Ztg. donosi, że w Gdańsku d. 6 b. m. po przedstawieniu teatralnem, jakiś nieznajomy stawil się przed urzędnikiem policyjnym i żądał aby nad nim rozciągnięto opiekę policyjną, ponieważ wydawszy wszystko co miał na teatr, pozbawiony jest wszelkich środków utrzymania, nawet schronienia. Życzeniu jego stało się zadość.

* (Marja Anna Camorgo). Która pierwsza tancerka, przystroila się w używany obecnie kostjum baletowy? Presse odpowiada na to zapytanie: Była to Marja Anna Camorgo, która urodziła się w Brukseli d. 15 kwietnia 1710 r. i zmarła w Paryżu w 1770 r. Jej familja należała do starych hiszpańskich rodzin szlacheckich i dostarczała do kościołowi kilku kardynałów.

¹⁾ Biografię tę, doprowadzoną do 1861 roku, czerpiemy z *Dictionnaire des Contemporains* p. Vaperau.

